

"Published and distributed under permit (No. 534) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Mass. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General."

"Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of Oct. 8, 1917, authorized on July 12, 1918."

DARBININKAS

ORGANAS AMERIKOS LIETUVIŲ R. K. ŠV. JUOZAPŲ DARBININKŲ SAĞOS.

"DARBININKAS" eina utarninkais, ketvergais ir subatomis
Metams \$3.00
Bostone ir apylinkėj met. \$4.00
Užrubežj metams \$4.25
"DARBININKAS,"
242-244 W. Broadway,
South Boston, Mass.

Tel. So. Boston 620.

KAINA 3 CENTAL

VOL. IV, No. 138 (618).

SUBATA, LAPKRIČIO 29 D., 1919.

Vokiečiai ir Rusai Lietuvoj visai supliekti.

VOKIEČIAI SUPLIEKTI BĖGA IŠ LATVIJOS IR LIETUVOS.

New York Times lapkr. 27 d. paduoda specialę korrespondenciją iš Berlino apie Vokietijos armijos stovį ir vokiečių bėgimą iš Latvijos ir Lietuvos. Ten sakoma:

Kai del vokiečių armijos Pabaltiko provincijose, kurios daugelis nugastauja, tai toji greitai tirpsta sutikus nepalaimas. Naujausias žinios praneša apie baisų dalykų padėti. Garsioji Geležinė Divizija skubiai ir ne tvarkoj bėga atgal, kas valanda būdama pavojuje būti atkirstai latvių ir lietuvių, kurie vokiečius atakuoja. Tos iškrikusios jėgos yra baisioj padėtyje del stokes maisto ir del nudrėkusiu uniformų. Žinios apie Avalovo-Bermonto jėgas negeresnės. Prieš savaitę jie nukentėjo, kuomet latviai, prigelbstint aliantų laivams, užpuolė prie Grobino, 6 mylios nuo Liepojaus. Vokiečių ten paklota virš 300.

Be jokių patogumų hospitaliniai traukiniai pilni sužeistų vokiečių dunda link Vokietijos rubežius. I Karaliaučj jau atvyko 600 kareivių ir jie keikia tuos, kurie juos nuviliojo į beprotišką kovą Pabaltike, kur visa avantiura taip nelaimingai pasibaigė. Vokiečių jėgos rytuose dabar yra pavojumi sodžiams ir miesteliams, per kuriuos jie grįžta, išbadėję, sušalę ir įsiute.

PRIZADA PAKELTI ANT 14 NUOŠ.

Suv. Valstijų valdžia per kuro administratorj Garfield pranešė angliakasių atstovams, jog sutinka pakelti algas ant 14 nuoš. ir neleist kompanijoms pakelti kainų ant anglij. Garfield sako, jog ir be pakėlimo angliakasiai daugiau uždirba, negu darbininkai kitose pramonėse. Garfield sako, jog mažiausia angliakasio alga yra \$4.75 dienoj. Tas per metus padaro \$950, jei angliakasis išdirbs 200 dienų per metus.

Angliakasių atstovai purto si nuo tokio pasiūlymo. Jie reikalauja pakelti ant 60 nuoš.

Gen. Angeles, kurs Meksiko Carranzas valdžios tapo nuteistas miriop, jau sušaudytas. Jis buvo pasižymėjęs artileristas.

Prieš šių metų pabaigą Anglijos parlamentas bus ineštas blaivybės bilins. Premieras Lloyd George sakė, kad su blaivybės įvedimu nereikėtų skubintis, o prisižiūrėti, kaip blaivybė veiks Amerike.

Litvinov, Rusijos bolševikų pasiuntinis, atvyko Kopenhagon tartis su Anglijos valdžios atstovais.

Berlinas. — Lietuviai pasižadėjo neiti per demarkacijos liniją ir sakoma, jog aliantų komisija pagatava vokiečiams leisti ginti geležinkelį patiems, jei dar bus daroma kliūčių kraustant buvusius Vokietijos kareivius.

Kopenhaga, lapkričio 27. — Tarpaliantinė Baltiška komisija sulaukė karinius veikimus tarp lietuvių, vokiečių ir rusų. Priešingosios pusės liepta pasitraukti prie demarkacijos linijos spalio 30 dieną nustatytos. Taip skelbia presos biuras iš Kauno.

Paryžius, lapkr. 27. — Sulyg pranešimų iš Kauno, tai vakarinės Rusijos valdžios jėgos, vedamos pulk. Bermonto tapo visiškai lietuvių supliektos.

NESUSPĖJO PABĖGTI.

Iš Omsko Kolčako jėgų ir civilijų žmonių bėgimas buvo padarytas neišpasakytj netvarkoj. 8000 įvairių valdininkų ir oficerių pačių su vaikais nesuspėjo pabėgti ir už 10 mylių nuo Omsko buvo pagauti rus bolševikų. Kariuomenė, kuri turėjo pridengti bėgančias minias sumišo. Metė ginklus ir puolė į traukinius ir vežimus ir išvaikė civilius žmones ir išvertė amuniciją ir kitus daiktus, patys nudundėjo taisy traukiniais. 15 traukinių del blogos tvarkos nesuspėjo pabėgti ir pateko bolševikams. Maža tėra vilties, kad Kolčakas galės atsigrėbt.

Paryžiuje spaustuvų darbininkai tebtėšia streiką. Lapkr. 25 d. turėjo konferenciją su reaktorais, bet iš to nieko neišėjo, nes leidėjai nesutiko pakelti algų.

Fall River, Mass. — 38.000 audėjų rengiasi streikuoti. Reikalauja pakelti algas ant 25 nuoš.

PREZIENTO LAIŠKAS.

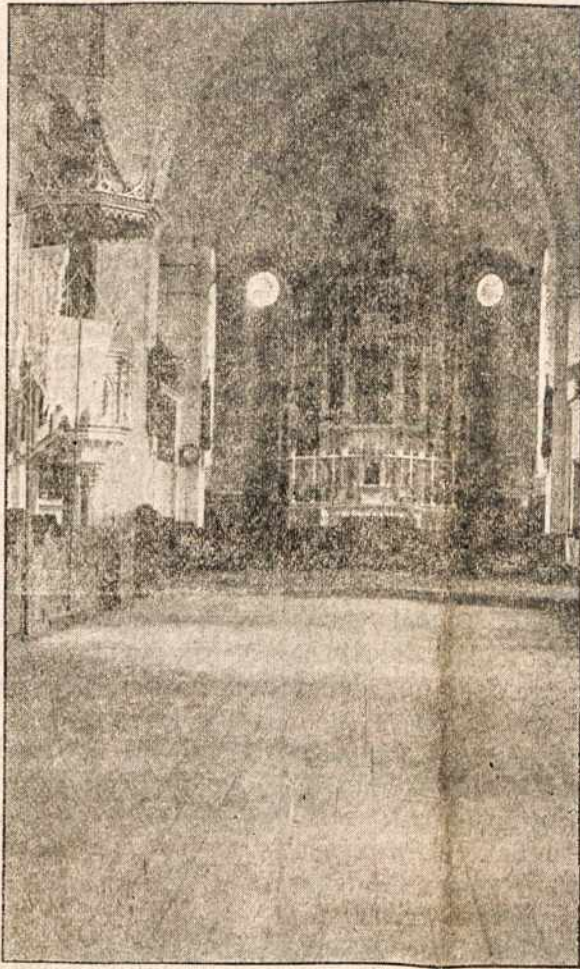
Lietuvos Valstybės Prezidento Kancelerijos Kaunas, Spalio 25-tą d. 1919 m. Jo Sveikatai A. S. Vaitkui, Dayton, Ohio. Tamstos laišką rašytą Rugsėjo mėn. 1919 m. aplaikėme. Dėkodamas Tamstai už linkėjimus Lietuvos Vyriausybei, Aš Lietuvos Valstybės Prezidentas tikiuosi, kad Amerikos Lietuviai, būdami prisirišę į savo Tėvynę, ir toliau rūpinsis jai kuo galėdami padėti. Jų moralinė ir materialinė pasipirtis Lietuvai yra didžiausia mūsų vyriausybei pagelba. Lietuva laukia Jūsų sugrįžtatis iš Amerikos su darbo prityrimu, su lėšomis ir atsidėjimu.

Ministerij Kabinetas dabar susidaro iš pirmininko E. Galvanaskio, prof. A. Voldemaro, E. Draugelio, J. Tubelio, V. Čarnecko, Noreikos ir Liutuko.

Tamsta sugrįžęs Lietuvon gali tuojau gauti vietą pašto įstaigoje.

Pašto prityrę asmens yra labai reikalingi Lietuvai.

A. Smetona, Valstybės Prez.

Jurbarko bažnyčios didysis altorius.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS.

SPALIŲ 18 D. III-SIS POSĖDIS: DISKUSIJOS DEL VALST. KONTROLES VALDYTOJO PRANEŠIMO.

Prieš pradėsiant minėtias diskusijas Valstybės Tarybos Pirmininkas p. Šilingas pranešė, kad 8 V. T. nariai yra anapus Lenkų okupacijos linijos. Tuo būdu lieka posėdžius laikyti tik 32 nariai; 16 narių sudaro kvorumą.

Žydų atstovas Rachmilevičius pataria sudaryti revizijos komisiją, kuri ištirtų visus valdžios prasikaltimus ir raudus kaltininkus tinkamai juos nubausti.

Pažangos vardu kun. Petrus. Buvusis Kabinetas nėra sustatęs biudžeto ir V. K. Valdytojas tuo nepasirūpino. Iš to bataliono, kuris paėmė 800 tūkst. atskaistos nėra išreikalavęs. Kaune 250 milicininkų, kuriems metams 1 milijono išėina, tuo tarpu miesto biudžetas vos 200 tūkst., teišėna. Garlaiviams, kaip pvz. "Vaitrodai," daug pinigų išleista jų valdininkams užlaikyti, duoda daug daugiau minus, negu plus. Padaryta kontraktas pusei metų su trimis milicijos instruktoriais, kurie gauna 12 tūkst. stundžių suvirš auksinų mėnesiu, netoliese, kaip Valskybės Prezidentas. Kauno miesto karas apsisė 7 mil. 600 tūkst. auks. per girių nesutvarkymą. Ar p. Kontorliečius radęs kaltininkus patraukė atsakomybėn?

Žemdirbių vardu Jakimavičius klausia, kodėl V. K. Valdytojas apie tai, ką pereitiam posėdy pranešė, nepasirūpino savo laiku Tarybai pranešti? ar iki šiol buvo kas patrauktas atsakomybėn? kokių rezultatus davė valdžios atsisaukimas į lietuvių delei vidujinėms paskoloms? ir ar teisingai ministariai gauna algas už du mėnesiu prieš?

Banaitis, Valst. Kontrolierius nepranešė, kur ir kokios kategorijos buvo reikalingi darbininkai, kiek jie naudos padaro, kiek netiksliai sunaudota pinigų ir kiek avanso reikia už kiekv. mėnesį.

Tarybos Prezidiumo vardu p. Šilingas paaiškino, kad V. K. Valdytojas tuo viešai pranešė negalėjo, kadangi nebuvo viešų posėdžių, bet Taryba privatiniai posėdžiai ir visuomet kvietė p. Kontrolierius, kurio atskaitų reikalavo, bet de ja jas davė tik Krašto Apsaugos ministerija. V. Taryba ką galėjo, tai padarė.

VISUOMENĖS BALSAI.

Telšiai, 8. 19. Čia buvo didelė demonstracija spalio mėn. 5 d. 1919 m. del Lietuvos Nepriklausomybės de facto pripažinimo iš Anglijos Valdžios pusės. Žmonių demonstracijoje dalyvavo koks 10 tūkst. žydų.

Subačius. Visi mes Subačiaus valsčiaus ir apylinkės darbininkai susirinkę 17 rugsėjo š. m. apsvarstė Lietuvos padėti ir matydami iš visų pusių priešais apsupat mūsų brangiąją tėvynę pareiškiame protestuodami štai ką: Lietuvos priešai atmintike, kad nekaltai pralietas kraujas šaukiasi į dangų atkeršymo—mūsų pralietas kraujas jums pražūtį rengia. Lenkai dvarininkai, sulenkintieji Lietuvos išgamos, liveninkai, kolčakininkai ir vokiečiai nustokite drauskę Lietuvos nuvargintą kūną! Lauk iš Lietuvos visi jos priešai, ypač lenkai dvarininkai ir jų bernai, kurie mus šmeižia, duoną ir pinigus Varšavon siunčia! Visi Lietuvos priešai atmintike, kad mes darbininkai savo protesto žodžius visuomet darbu patvirtinsime.

MŪSŲ KOOPERACIJA.

Traškniuose kun. Ivaškos iniciatyva ir triusiu luko įsteigta Vartotojų Bendrovė "Aušra." Pasitraukus bolševikams tučtuojaus buvo sukviesta organizacinė komisija, kuri padarė susirinkimą, kuriame kun. Ivaška paaiškino kooperacijos idėją ir vartotojų bendrovės reikalingumą. Žmonės šiam tikslui prijautė ir sudėjo pajus reikalingiausios prekių pargabenti. Pargabenta miltų, druskos ir k. t., ko žmonės daugiausia reikalinga buvo. Prekių skaitlius kas kart didinasi. Daug atgabenta iš Liepojaus, kur važiuo draugijos nariai. Narių skaitlius ir-gi auga. Bendrovė šiandieną stovi ant tvirtu

reikimu nuo vardo Telšių aps. piliečių padėkos ir pagarbos Anglų Valdžių ir anglų tautai ir pasveikino Laik. Lietuvos Valdžią su Prezidentu prysakyje. Rezolucijos priimtos liko vienbalsiai.

Dar buvo pabaigoj išisokta bolševikėlių J. ir L. A.

Lietuvių inteligentijos manoma, kad užbaigta demonstracijos yra vaisius intrigu nekurių vietinių lenkų, kuriems, matyti, labai norėjosi nutraukti demonstraciją. Šiam tikslui, matyt, jie norėjo suvartoti vietinius bolševikus, kurie susideda iš tamsių ir įtariamų žmonių.

Reikėtų vietinini komsdantui giliaus pažvelgti į šiuos atsitikimus ir nuodugnai šį dalyką ištirti, bene bus atstos slaptos lenkų ir bolševikų organizacijos.

Bajorgalais.

Kelmė. Rugsėjo m. 5 d. buvo manifestacija. Su mumis rodė savo džiaugsmą kartu ir žydai. Mūsų procesijoj priešaky plevėsavo tautiška lietuvių vėliava, paskum vytytis transparentai su parašais: "Tegyvuojau nepriklausoma Lietuva su sostine Vilniuni. Tegyvuojau mūsų narsioji kariuomenė, teįvyksta Kuriamas Seimas" etc. Skaitlinga buvo ir žydų procesija. Be tautiškos lietuvių vėliavos buvo pas juos viena didelė žydų tautinė vėliava ir daugybė mažų tautinių vėliavėlių. Lietuviškų prakalbų buvo 6, viena lietuviškai prakalbą pasakė žydas.

Žydų kalbos baigėsi linkėjimais: valio Nepri gulminga Lietuva, valio žydų tauta!

Jurgis.

Subačius. Visi mes Subačiaus valsčiaus ir apylinkės darbininkai susirinkę 17 rugsėjo š. m. apsvarstė Lietuvos padėti ir matydami iš visų pusių priešais apsupat mūsų brangiąją tėvynę pareiškiame protestuodami štai ką: Lietuvos priešai atmintike, kad nekaltai pralietas kraujas šaukiasi į dangų atkeršymo—mūsų pralietas kraujas jums pražūtį rengia. Lenkai dvarininkai, sulenkintieji Lietuvos išgamos, liveninkai, kolčakininkai ir vokiečiai nustokite drauskę Lietuvos nuvargintą kūną! Lauk iš Lietuvos visi jos priešai, ypač lenkai dvarininkai ir jų bernai, kurie mus šmeižia, duoną ir pinigus Varšavon siunčia! Visi Lietuvos priešai atmintike, kad mes darbininkai savo protesto žodžius visuomet darbu patvirtinsime.

K. J. Krušinskas, T. F. Sekr. 456 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Bolševikiškj Rusijoj už karves dabar mokama po \$16.000 ir \$24.000. Už arklus dar brangian.

Genevoj socialistai turėjo demonstraciją ir šaukė: Tegyvuojau Lenin! Tegyvuojau Trocki! Šalin buržuazija!

patamo. Visus dalykus veda kun. A. Ivaška.

Traškūnietis. (Kauno "Laisvė")

Nugąsdino.

DIDIS METEORAS NUKRITO ĖZERAN.

Ketvergo vakare Illinois, Michigan ir Indianos valstijų gyventojai tapo labai išgąsdinti. Milžiniško didumo meteoras krito iš padangių ir plumtelėjo į Michigano ežerą. Meteoras buvo panašus į didžiulį ugnies kamuolį, kurio šviesa buvo matoma aplinkui už 50 mylių. Krito su dideliu ūžimu ir sudrebino žemę. Nemačiusieji meteorą spėjo, jog kokioj nors didelėj dirbtuvėj ištiko eksplozija. Vakarinės Michigano valstijos gyventojai labiausia atjautė ir pamane, kad tai žemės drebėjimas išgastyje bėgo iš namų. Padangė buvo nušvitus, kaip diena ir šviesa taip skaisiti buvo, kad nepastebėta iš kurios pusės ji pareina.

Žmonės manė, kad jau pradžia svieto pabaigos.

10,000.00 DOLERIŲ LIETUVAI.

Ir vėl Tautos Fondas pirmutinis stoji pagalbon Lietuvai. Kad apgynus Lietuvą nuo kraujagierių plėšikų, kad paliosavus iš vergijos hunų-plunderių, Tautos Fondas pirmutinis paskyrė 10,000.00 dolerių Amerikos Lietuvių Brigadai.

Kaip visada taip ir dabar Tautos Fondas per Amerikos Lietuvių Tarybos atstovą Washingtone išmokėjo Amerikos Lietuvių Brigadai 10,000 dolerių. Tokiu būdu mes pirmutiniai prisidėjome prie seniai laukiamos Lietuvai militarės pagalbos. Čia faktai patys už savę kalba, kad kas aukauja į Tautos Fondą, tas aukauja svarbiausiems Lietuvos reikalams.

Tad brolau lietuvi, stok eilėn Tautos Fondo remėjū, aukauk savo dalį Kalėdų "Laisvės Savaitės" fondan, prisidėk prie išgelbėjimo brangios tėvynės Lietuvos. Aukauk šiandien! Rytoj gal bus pervėlu.

K. J. Krušinskas, T. F. Sekr. 456 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Bolševikiškj Rusijoj už karves dabar mokama po \$16.000 ir \$24.000. Už arklus dar brangian.

Genevoj socialistai turėjo demonstraciją ir šaukė: Tegyvuojau Lenin! Tegyvuojau Trocki! Šalin buržuazija!

patamo. Visus dalykus veda kun. A. Ivaška.

Traškūnietis. (Kauno "Laisvė")

Išsiskirstys.

TAIKOS KONFERENCIJA GREIT IŠSISKIRSTYS.

Alijantų Taikos Konferencija ikišiol veikusi Paryžiuje ir bandžiusi lopyti karės sudraskytą pasaulį išsiskirstys gruodžio 5 d. Tą pat dieną išplauks namo Amerikos delegacija, kad daugiau nebegrįžti. Ir kitų tautų delegacijos tą pat pa darys. Po to tarptautiniai santikiai tvarkysis taip, kaip prieš karę.

Niekas nepripažįsta, jog diplomatų darbai Paryžiuje būt buvę pasekmingi arba ką nors patenkinti, išskiriant ne bent diažiąsias tautas.

REKONSTRUKCIJOS DARBO SUTRAUKA.

Pinigyno Departmentas. Departamentas viešai paskelbė, lapkr. 18 d. Formalę rezignaciją Carter Glass'o iš Pinigyno Sekretoriaus vietos, sykin su laišku nuo Prezidente Wilsono, raginant jį priimti skiriamą Suvienytų Valstijų Senatoriaus iš Virginijos vietą.

Darbo Departmentas.

Darbų statistikos Biuro raportas išleistas lapkr. 18 d. parodo, kad rugpjūčio m. kaina daugelio valgomų daiktų padidėjo, bet daugumoje miestų jautienos kaina sumažėjo.

Grūdų Korporacija.

Praneša kad, nuo liep. 1 d. iki lapkr. 7 d. kviečių ir miltų išvežimai siekia 59,327,000 bušelius kviečių ir 6,154,000 bušelius miltų, išviso padarant 87,020,000 bušelių, sulyginus su išvežimu pereinū metų, kurie buvo 67,273,000 bušelių kviečių ir 6,104,000 buškų miltų, išviso padarant 94,741,000 bušelių.

Namų Statymas.

"New York Sun" sako, kad namų statymo reikalai Suvienytose Valstijose apima 1,000,000 gyvenamiems namams, 128,000 dirbtuvų, kainuojančių po \$100,000 ar daugiau; 325,000 dirbtuvų, kainuojančių mažiau, neg po \$100,000; 6,000 ligonbučiųams, 5,000 mokykloms ir viešoms įstaigoms, 120 prekių terminams; 14,000 geležkelių stotims, ir 20,000 bažnyčioms ir teatrams.

A R TAMSTA GAVAI MUSŲ LAIŠKĄ?

Mes jau išstuntėm laišką, kuriame pranešam, kad jau pinigus galima gauti Lietuvon ir nurodome kaip reikia pasistyti. Jeigu Tamsta dar negavai to laiško, meldžiame mums pranešti ir mes pristysime.

Lietuvių Prekybos B-ve 120 TREMONT STREET ROOM 516 A BOSTON, MASS.

James M. Keyes
Advokatas
350 Broadway, So. Boston, Mass
TEL. SO. BOSTON 212 OR SO. BOSTON 600.
JEIGU VIENAS UZIMTAS ŠAUK KITA.

Eina iš So. Boston'o utarninkais, ket-
vergalis ir subatomis. Leidžia Am. Lie-
tuvų Rymo-Katalikų Sv. Juozapo Dar-
bininkų Sąjunga.

"DARBININKAS"
(THE WORKER)

The Lithuanian tri-weekly paper.
Published every Tuesday, Thursday,
and Saturday by St. Joseph's Lithuanian
R. C. Association of Labor.

SUBSCRIPTION RATES:
Yearly \$3.00
Boston and suburbs \$4.00
Foreign countries yearly \$4.25

Entered as second-class matter Sept.
22, 1915 at the post office at Boston,
Mass., under the Act of March 3, 1879.

ANT SLIDAUS KELIO.

Šią savaitę Chicagoj susitvėrė Darbo Partija (National Labor Party). Dalyvavo organizuotų darbininkų, Non-Partisan lygos ir šiaip radikalų grupų atstovai. Tarpe jų buvo daug inteligentų. Toli gražu ne visi atstovai buvo vienodai radikalai. Vienas atstovas pasakė, kad dabar "sutarimas turi įvykti, nes be sutarimo mes išsikrisime."

Politikos kelias yra slidas. Ir ant to kelio bando atsistoti Amerikos darbininkai. Į jų tarpą stos dabar inteligentai, profesionalai ir visi, kas su jų platforma sutiks. Iki šiol darbininkai, kaip klesia veikė nuosaliai, tiesioginiai nesikišo politikon. Jų eilėse veikė tik prasilavinusieji darbininkai-unijistai. Sutarimą darbininkų eilėse iki šiol buvo lengviau palaikyti, negu dabar.

Naujoji Darbo Partija remia Airijos neprigulmę ir smerkia taikos sutartį ir Tautų Lygos konstituciją delto, kad ten neprisilaikytą prez. Wilsono 14 punktų. Aišku iš to, kad Darbo Partija remia tautų neprigulmę ir Lietuvos reikalus.

DRABUŽIAI
LIETUVAI.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Remėjo sekretorius skelbia, jog šią savaitę išėina laivas Lietuvon su drabužiais, Amerikos lietuvių surinktais. Skelbia, jog drabužių išsiųsta už apie milijoną dolerių. Visokių drabužių ir avalinių išsiųsta apie 82.000. Kaina jų rodo padvigubinta. Sakysime už pasiūtų 10250 vrvų overkočių parokuota \$250.000. Reikia parokuota daugiau negu po \$23. Be abejonės didelė didžiūna jų yra panešioti ir perpus teverti, negu sekr. parokuota. Ir perpus rokuojant susideda už pusėtiną sumą — \$500.000. Tas darbas atlikta veik per pusmetį.

Toli gražu negalime didžiutiis tokia dovana. Tai mažmožis atsimentant Lietuvos žmonių kančias ir nuogybę ir Amerikos lietuvių gerus uždarius. Be to šita pašalpa išėina iš Amerikos tada, kada jau ji turėjo būt Lietuvoje išdalinama.

L. R. Kr. R. sekretorius skelbia, jog už persiuntimą reikėsia užmokėti apie 8.000. Bet nepasako, kiek svarų arba kiek kubikių pėdų užima išsiųstieji daiktai. Todel nežinia ar brangiai ar pigiai persiuntimas atseis. Jei dabar to nepadarėta, tai kitu kartu tą reikės padaryti.

Rusijos bolševikų jėgos pradėjo užpildinėti Estonijos ruožius. Bet esti atmušami.

Baltikoj buvo smarkios audros ir keli laivai tapo nuskaudinti.

Vengrijoi tapo sudarytas ministrų kabinetas, kurį alijantai pripažino.

NAUJOS GADYNĖS PRIEAUŠRYJE.

UOSIS

GARY IR LENINAS.

Rodos sunku būtų suvesti į vieną kompaniją bolševikų vadą su plieno karaliumi. Vienas veda sukilėlius prieš kapitalą — vergų armiją; kitas vadovauja kapitalistais. Tačiau juose yra ir daug bendra. 1) Ir vienas, ir kitas yra gilūs autokratų, demokratijos priešinkai: Leninas prieš du metus išvaikė Rusų tautos demokratiškai rinktus atstovus; Gary savo autokratišką užsispyrimu suardė pramonijos konferenciją, laikytą Washingtone. 2) Ir vienas, ir kitas apaštalaui ir vykina diktatūrą vieno luomo ant visų kitų: Leninas diktatūrą proletarijato, Gary — diktatūrą darbdavių-kapitalistų. 3) Ir vienas ir kitas yra šalininkais luomų kovos, ir tai be jokio pasigailėjimo — iki galui, iki išnaikinimui: Leninas naikina (tikroje to žodžio prasme) kapitalistus ir buržuus, Gary nesigaili mesti kovai su darbininkų unijomis milijardo dolerių. 4) Abudu yra atkaklūs priešinkai Kristaus mokslo ir krikščioniškos civilizacijos. Bet tos civilizacijos jie nesunaikino net ir susitarę: tik didelių neramumų ir kovų tarpais žmonijos gyvenimas pasvira į kraštutinybes. Gyvenimui gi nusistovint vairs atatenka tiems, kurie nerardo ir negriauana, bet kurie lipdo ir stato.

GARY.

Prisikrovę naujų nesuskaitomų milijonų iš pasaulio vargų ir ašarų laike šios didžiosios karės, visų šalių ir ypač Amerikos kapitalistai ėmė manyti, kad dabar yra tinkamiausias momentas užduoti mirtiną smūgį darbininkų unijoms. Taip mintijo kapitalistai Anglijos, Amerikos, Francijos, Ispanijos ir daugelio kitų šalių. Jų spaudžiamos alijantų valdžios ėmėsi "daryti tvarką" Rusijoje, kurios bolševizmas, kaip jiems atrode, neša didžiausią pavojų jų kapitalams. Nuveikė visus darbininkų judėjimus ir organizacijas, kapitalistai tikėjosi ilgam-ilgam laikui užtikrinti sau vadovavimą pasauliu.

Toji kapitalistų kova vaizdingiausiai apsiereiškia Sv. Valstijose. Prie jos jie ilgai ir rimtai ruošėsi. Ir kada didžiųjų išdirbysčių darbininkai: plieno, anglių, geležinkelių padavė savo reikalavimus del sąlygų pagerinimo, kapitalistai per savo vadą Elbertą Gary atsakė tarties su darbininkų unijų atstovais, nes jisai tų unijų nepripažįstas ir negalys pripažinti. Negelbėjo nei prezidento Wilsono įsikšimas, nei pastangos Washingtono Konferencijos. Gary liko šaltas ir tvirtas, kaip jo dirbtuvėse išdirbtas plienas. Kada Konferencijoje Amerikos darbininkų vadas Samuelis Gompersas griovė savo argumentais ir savo karšta iškalba kapitalistų pozicijas, jų vadas Gary visą laiką šaltai ir ramiai žiūrėjo į Gompersą; nesujudėjo nei vienas jo nervas, nesumirksėjo akis. Plieno karaliui neraminties nepridera. O ir kam? Jisai yra visiškai tikras

pergalės. Juk geriausias argumentas — jo milijardas dolerių, kovai paskirtas. Rodosi, keistas dalykas. Skaitančiai Amerikos publikai galėjo būti žinomi streikuojančių plieno darbininkų reikalai. Tai paaiškėjo iš Senato tyrimų, iš pačių darbininkų skelbiamų žinių. O bet gi Amerikos viešojo nuomonė didžiūmoje pasistatė prieš streikuojančius darbininkus. Kapitalistų apmokamoji ir kontroliuojamoji spauda pasirūpino išpūsti, išgarsinti kiekvieną Gary žodį, neduodama vietos darbininkų argumentams ir tokiu būdu susidarė neprielanki streikininkams nuomonė. Šiandien visi Amerikoje žino, kad "plieno darbininkų vidutinė uždarbis yra \$6.23 į dieną," kad "yra darbininkų, uždirbančių net \$32.56 į dieną." Tas skaitlines Gary skelbė Sv. Valstijų senatė: negi išdrįs tenai meluoti. Štai visuomenė ir mąsto: kogi benori tie nenoruamos darbininkai? Ar-gi jiems tokio uždario neužtenka? O čia kaip tik dar ir pakūšama mintis, kad visam kam kalti ateiviai kitataučiai, raudonieji agitatoriai, kurių tikslas esąs nugriauti šios šalies valdžią ir sovietų tvarką įvesti. Tad kapitalistų inkvepiamoji spauda ir pradeda nukreipti visuomenės rūstybę ant nelaimingų foreigner'ų. Juos reikią kuogreičiausiai amerikontai, kitus gi — pačius neramiuosius deportuoti ir būsia viskas gerai. Patsai Gary, nors dar nesena garsindavo, kad jo fabrikuose foreigner'iai esą ypač pageidaujami, dabar viešai išdrįso mesti šešėlį ant tų pačių savo svetimšalių darbininkų, kurie jam milijonus sukrovė. Mat, reikėjo nukreipti ant ko nors visuomenės rūstybę, kad liktų nesuprasti ir nepastebėti savo egojistiški siekiai. Taip pirmame amžyje Rymo valdovas Neronas, padėgęs Rymo miestą apkaltino padegime krikščionis ir paskui ėjo ramiai žiūrėti, kaip įsiutusios minios kankino niekuo nekaltus žmones. Bet žinomas yra ir neronų galas.

Tečiau, kada buvo patikrinti Gary paskelbti faktai apie jo darbininkų sąlygas paaiškėjo štai kas. Visuose plieno fabrikuose išviso tik vienas darbininkas-roller'is gauna \$32.56. Išvedant vidutinį uždarbį — \$6.23 į dieną buvo skaitomos algos ir foremen'ų ir superintendentų, o iš antros pusės nebuvo priskaitytos algos prastųjų darbininkų, transportuotojų darbininkų ir kitokių, kurių algos yra 40c. į valandą, o tuotarpu darbas jų yra sunkiausias. Paaiškėjo, kad daugiau, kaip ketvirtadalis plieno darbininkų dirba 12 valandų į dieną; kad daugelis jų kas dvi savaiti yra priversti dirbti iš eilės be pertrūkio 24 valandas, kada prisieina mainyti špiptas. Tiesa, uždariai plieno industrijoje pakilę bėgyje pastarųjų 5 metų net 114 nuoš. Bet tokioje Chicagoje, apie kurią labiausiai spiečiasis geležies lityklos ir plieno fabrikai — pragyvenimo brangumas pakilęs tuo pačiu laiku net 157 nuoš.

Taip atrodo tikrieji faktai.

Bet jeigu Amerikos kapitalistai ir ištikrųjį įstengtų mokėti darbininkams pakankamas algas (Detroito Henry Fordas žada netrukus pradėti mokėti savo darbininkams ne mažiau, kaip \$8.00; paskui jį vysis ir kiti), tai juk pakol jie vieni kontroliuoja visą visuomenės ūkį — ir žemės vaisius, ir pramonijos išdirbinius — patol jie mokės visą darbininko uždarbį atsiimti: užteks tik pakelti kainas ant maisto, drabužių, statomos medžiagos ir tt. Juk tas ir yra daroma. Kas viena ranka duodama, tas kita atimama. Dažnai algos nebepaveja pragyvenimo brangumo. Iš to ir kyla darbininkų nerimavimai ir nepagalbės čia jokios amerikozacijos; nerimavimai nesibaigs, kol darbininkai neprieis patys prie kontrolės visų išdirbysčių. Kol jas kontroliuos vieni darbdaviai, jie taip jas tvarkė, kad tik sau kuodžiausius pelnus užtikrinus. Tarnavimas visuomenei, kraštui buvo paskutinėje vietoje stoma. Kapitalistų sindikatai tyčia mažindavo išdirbystes (kasyklose, fabrikuose, ūkiuose), kad galėjus išpūsti angštas kainas ant gyvenimo reikmenų. Kasyklų savininkai teduodavo dirbti darbininkams 2-3 dienas į savaitę, žemvaldžiai tyčia supūdydavo grūdus, bulbes, o ir plieno karaliai nesykj ilgam laikui fabrikuose dirtydavo. Kada pramonijoje, prekyboje ir ūkyje turės balsą ir darbininkai — jie kaip tik stengis daugiau daiktų prigaminti, kad visiems jų užtektų, kad jų kainos atpigtų, kad lengviau galėtų jų įpirkti. Garyninkai mano, kad užteks darbininko pilvą sočiai prikimšti ir jis bus ramus. Taip gal ir buvo seniau. Bet taip nebegalės būti ateityje. Kapitalistai užmiršta žmogišką darbininkų vertę. Jie nenori matyti to fakto, kad darbininkai patys tą savo vertę jau suprantą, kad jie nebesitenkina būti tik mašinų vergais, perkamąja preke, bet nori ir turi būti lygiateisiais gyvenimo tverėjais ir tvarkytojais, kaip ir patys kapitalistai. Garyninkai užsimerkia ir nenori matyti, kad toji naujoji gadyne jau brėkšta, kad ji ateina nesuturimai; ją užgyrė Amerikos katalikų vyskupai (juk viduramžiuose Katalikų Bažnyčia tokią tvarką buvo įvedus), protestonų augštųjų dvasiškių sinodas, — nekalbant jau apie pačių darbininkų unijas. Indomžiausia tai, kad pačių kapitalistų tarpe jau atsiranda pripažįstančių principą demokratinės kontrolės industrijoje — pav. John D. Rockefeller. Kada plieno karaliai ir kiti kapitalistai išmeta milijardus dolerių kovai su teisingais darbininkų reikalavimais, kada jiems pasiseka inbauginti visuomenę visokiais foreigneriais ir bolševikais, kada jie užpilia visą Ameriką savo brošiūromis, kur jie gina status quo pramonijoje, kada visi Amerikos dienraščiai gieda satorių garbę senajai tvarkai — del to visa nereikėtų nusiminti: visos tos pastangos gal' tik laikinai sutrukdūt darbininko-žmogaus laimėjimą. Laimėjimo valanda artinasi. Nuo pačių kapitalistų prigulės, kaip toji atmaina įvyks: ar su didelėmis aukomis ar ramios evoliucijos būdu. Šiandiena aišku tik štai kas: 1) kuo labiau ir ilgiau kapitalistai spirsis prieš teisingus darbininkų reikalavimus, tuo didesnis bus pavojus jų turtui ir ramybei, 2) kruviną bolševikizmą nugalės ne užsispyrėliai kapitalistai, bet patys susipratę darbininkai, jų unijos, jeigu tik jos gaus progą liuosai veikti.

LENINAS.

Tai autokratas iš antro galo. Nuosavybės atėmimas tai skaudus dalykas. Jam gali prijausti tik tie kurie nuosavybės neturi: Rusijos driskiai, ir gal dar... katalikų vienuoliai, nors jie tik patys sau tą atsižadėjimą praktikuoja, kitiems gi vishiems tos nuosavybės nepavydi. Bet kada Leninas nutarė komunizmą įvesti Rusijoje ir visame pasaulyje — aišku, kad jisai turėjo atsidurti rolėje didžiausio autokrato-diktatoriaus. Jam prijaudžia nieko neturintis ir nenorintis turėti proletarijatas. Bet su buržuazija ne tik stambiaja, bet ir smulkiaja (jau nekalbant apie kapitalistus), su ūkininkais, — o net ir su šiek tiek pasiturinėjais darbininkais Leniniui prisieina vesti aršią kovą. Sunku permatyti, kaip ilgai toji kova galės tęstis ir kuomi ji galės pasibaigti. Lengva vienok numanyti, kad komunizmo tvarka Rusijoje negalės užsilikti. Šimtą metų atgal Anglijos didysis svajotojas Robert'as Owen'as mėgino vykinti Anglijoje ir Amerikoje komunizmą. Jisai tam panaudojo savo milijonus, savo idealizmą, prakilmą širdį. Mūsų laikais, kitas genijalis svajotojas Leninas, sekdamas jau moksliskąjį marksizmą, tą pačią idėją vėl pamėgino vykinti. Jisai panaudojo visas naujagadynines priemones: stiprią kariuomenę, finansus, spaudą, visą organizacijos ir agitacijos galybę, visą valstybinį mechanizmą. Bet žmogaus prigimtis vis ta pati; žmonių pirštai vis į savę linkę. Nugriovus vienus kapitalistus, prispaudus vienus buržuus, ir jų vietą kaip bematant atsirado nauji: išdygo bolševikai kapitalistai ir bolševikai buržuai. Toji nelaimingoji buržuazija, su kuria taip atkakliai socializmas kovoja — pasirodė esanti, kaip toji pasakos daugalgvė hydra: kerti jai galvas; bet į vietą kiekvienos nukirstos kaip bematant atsiranda dvi naujos galvos.

Bolševizmas atneš daug nelaimių Rusijai, gal ir kitoms šalims. Bet jisai paliks pasakų savę ir ką nors gera. Jisai daug prisidės prie įvykinimo ir sutvirtinimo teisingos taisyklės: darbininkų kontrolės industrijoje. Kapitalistai delto labiausia ir nekenčia bolševikų. Bet mes, nebūdami kapitalistais, nepavydėkime jiems tą jų nuopelną pripažinti. Vienok sykiu ir neapsirikime. Leninas gal dar didesnis yra priešininkas krikščioniškos civilizacijos, negu Gary. Gary — apaštalas luominio egojizmo ir pagoniško liberalizmo; Leninas į vietą visų Dievo ir žmonių įstatymų pastato vieno luomo sauvalę. Leninas — skelbėjas ir vykintojas palaidotos bedievybės. Leninas — didžiausias žmonijos žemintojas. Ir Gary, ir Leninas — tai griauančios pajėgos. Jų veikimo laikas apribuotas. Žmonija išsiils ramaus statymo darbo. Tada vėl grįš prie Kristaus mokslo. Ateitis priguli Krikščioniškai Demokratijai.

(Bus daugiau.)

KAS GIRDĖTI LIETUVIŲ KOLONIJOSE.

RACINE, WIS.

LDS. 63 kuopa savo mėnesiniame susirinkime 16 d. lapk. perskaičius LDS. centro laišką į kuopas su prašymu pritarioti pakėlimui narių mokesčių. Tą dalyką viršminėta kuopa greitai suprato ir prijautė. Vienbalsiai sutiko mokėti į centrą po 30c. į mėnesį arba į metus \$3.60. Tai su Naujais 1920 metais mokėsime centralę mokesčių į vietą 20c. — 30c. Taip-gi kviečiam ir kitas savo sesutes kuopas, kad šitame svarbiame reikale paremtų mūsų brangią organizaciją.
J. Kesminas, kp. rašt.

MANCHESTER, N. H.

Lietuvių Darbininkų Sąjungos 74 kuopos įvyko metinis susirinkimas 14 d. lapkričio. Buvo svarstoma apie pakėlimą mokesčių. Visi nariai vienu balsu pritarė pakėlimui ir mokėt po 30c. į mėnesį centran. Taip-gi buvo rinkimas naujos valdybos. Pirm. liko Jonas Žukauskas, rašt. Kaz. Žukauskas, išd. tas pats Vacl. Zaremba. Dar gavom naują narį Liudviką Jakaitį.
Rašt. Jonas Žukauskas.

RUMFORD, ME.

Lapk. 23 d. LDS. 26 kp. laikė savo susirinkimą. Pirmiausia perskaityta laiškas iš centro kas link pakėlimo mėnesinių. Tai buvo svarstyta. Visi sutiko, kad mokėti į centrą po 25c., o kuopai nepasilik-

ti nieko. Kuopa gali rengti vakarus del savo išdo. Nutarė, kad kaip didžiūna nutars, tai ir 26 kp. nebus priešinga mokėti po 30c. į centrą.
Pranešimas.
Rumfordiečiams bus naujų žinių iš Lietuvos. V. Vaškus su prakalbomis čia bus gruodžio 14 d. Kalbės šv. Roko salėj.

Kp. Rašt.

EASTON, PA.

Komunisto mirtis.

Šio miesto komunistų vienas jų draugas, K. Kupetis buvo L. K. S. 42 kp. nariu. Sirgo džiova. Jį kankino veikdu metu. Kol galėjo pavaikščioti, tai kunigo nereikalavo. O kaip spēkos visai sumazėjo, tai ligois pradėjo numanyti, kad nepoigo reiks apiešiti šį pasaulį. Prašė kad parvestų kunigą. Mūsų gerb. klebonas V. Matulaitis nepaisė, kad minėtas ligois buvo ikišiol "laisvas" ir su mielu noru nuėjo pas ligoj su Švč. Sakramentais. Minėtas ligois atlieks katalikiškas priederms prašė klebono, kad po kelių dienų vėl aplankytų. K. Kupetis 3 sykius geidavo klebono su Švč. Sakramentais. Paskutinėmis dienomis pradėjo kalbėti savo moterei Emilijai ir broliui A. Kupečiui apie savo laidotuves. Prašė, kad palaidotų katalikiškai: su šv. mišiomis ir kad nedalyvautų

nei vienas komunistas su raudonais skarmalais.

Lapkričio 8 d. K. Kupetis pabaigė savo sunkias dienas. Atsiskyrė su šiuo pasauliu būdamas 28 metų amžiaus.
10 d. lapkr. tapo palaidotas su bažnytinėmis apeigomis. Nekurie iš komunistų prikalbinėjo laidoti "laisvai." Bet velionies artimieji pagodojo paskutinį norą ir neklaušė. Liko našlė su 5 metų sūnumi.
Eastonietis.

WATERBURY, CONN.

Apaštalytės Maldos dr-ja buvo surengusi prakalbas 16 d. lapkr. del našlaičių užlaikymo. Kalbėjo Šimutis ir E. Alekna. Puikiai nukalbėjo ir šv. Juozapo parapijos choras sudainavo kelias daineles. Publika buvo patenkinta. Toliau buvo renkamos aukos del našlaičių. Štai aukotojų vardai:
Kun. J. J. Valantiejus \$5, E. Alekna \$2.00.
Po \$1.00: J. Apvilienė, V. Matusėvičienė, S. Pocius, A. Čeponiūtė, J. Miklevičė, A. Šimairaitė, M. Račienė, K. Dobilėlis, P. Beikorikė, K. Ivanas.
A. J. Seskis.

NE WPHILADELPHIA, PA.

Per kun. Laukaičio prakalbas dieną 19 lapkričio aukavo šie asmenys:
B. N. — \$100; Andrius Aukštakalnis, Juozas Pilius, Paulius Bačys po — \$5.00.
Po \$1.00: A. Vabalas, J. Ambrazas, F. Radzikiuskas, J. Gražulis, J. Točėlauskas, J.

Čarneckis, J. Dobilas, V. Tamoliūnas, A. Rimkus, A. Kančauskas, A. Narvydas, J. Šyčauskas, J. Jasiulionis.
Smulkių — \$3.00.
Viso labo — \$131.00.
Kun. M. Duryš.

NORWOOD, MASS.

Šv. Cecilijos Bažnytinio choro po vadovystę p. V. Stasevičiaus, 16 d. lapkr. įvyko puikus koncertas, susidedantis iš įvairių dainų. Buvo soliai, duetai ir choro dainavimai, su pritarimu pijanu J. Rakiečio, Cambridge vargonininko, o p. V. Stasevičiaus dirigavimu. Dalyvavo šiame koncerte visas Cambridge'o Bažnytinis choras po vad. J. Rakiečio.
Pirmiausiai, Cambridge'o ir vietinis choras sudainavo amerikonišką ir tautišką himnus. Toliau Cambridge'o choras padainavo keletą gražių dainų. Toliau sekė solo. Padainavo p-lė Ona Simbolaitė, iš Cambridge'o. Toliau buvo perstatytas vietos choras po vad. Stasevičiaus, kuris buvo išlavintas daug naujų dainelių, kuriomis publika negalėjo atsigerėti. Toliau padainavo gabus solistas-tenoras Spauras, neseniai pribuvęs iš Mich. valstijos.

Buvo pertrauka 15 minučių delei pasistiprinimo' saldziais blaiviais gėrimais. Po pertraukos tęsėsi programos toliau. Choro pirm. ir vakaro vedėjas P. Kalininas išreiškė vardan viso choro širdingą ačiū visam Cambridge'o chorui ir vedėjui Rakiečiui, taip-gi p-lei Onai Simbolaitėi, kaipo

solistei už prielankumą ir padėmimą mūsų choro. Taip-pat žauskas, A. Narvydas, J. Šyčauskas, J. Jasiulionis.
Smulkių — \$3.00.
Viso labo — \$131.00.
Kun. M. Duryš.

NORWOOD, MASS.

Šv. Cecilijos Bažnytinio choro po vadovystę p. V. Stasevičiaus, 16 d. lapkr. įvyko puikus koncertas, susidedantis iš įvairių dainų. Buvo soliai, duetai ir choro dainavimai, su pritarimu pijanu J. Rakiečio, Cambridge vargonininko, o p. V. Stasevičiaus dirigavimu. Dalyvavo šiame koncerte visas Cambridge'o Bažnytinis choras po vad. J. Rakiečio.

Remėjas S. S.

Nieko nežinantiems.

"Darb." No. 132, Sv. Petro Bažnytinio choro So. Boston, Mass. valdyba pasakė, kad visiškai nieko nežina apie mūsų koncertą ir mes blogai darą, kad jų choro vardą garsinome. Mums išrodo, jog mes tuomi jums nepadarėme tokia skriauda, kad reikėtų išeiti su protestu. Ir Norwoodo Sv. Cecilijos Bažnytinis Choras taip-pat neturėjome jokio užprašymo, bet minavojot mūsų vardą, tai yra negalėtumėte minavot. Bet kas iš to, kad jei tie patys broliai lietuviai ir katalikai vieni ant kitų užmetinėjimus darysime.
Šv. Cecilijos Bažnytinio Choro Pirmininkas
P. Kalininas.

LOWELL, MASS.

Vietinė Saldžiausias Širdies V. Jėzaus dr-ja surengė prakalbas 23 d. spalio. Prisirinko žmonių pilnutė salė. Atidarė vakarą sekretorius ir perstatė kalbėt Povilą Petruską iš So. Bostono. Jisai kvietė visus jungtis prie lietuviškų bendrovių, o ypač prie Lietuvių Prekybos Bendrovės perkant jos šėrus, kurie parsiųduoda po penkis dolerius su

aštuntu nuošimėiu.

Antras kalbėjo J. J. Roman, L. P. B-vės vedėjas, daugiausiai apie dr-jos reikalus, ragindamas rašyti daugiau prieš dr-jos. Dar kalbėjo apie savo kelionę po Lietuvą ir išpūdzius pabrieždamas, kad lietuviai bolševikus kaip vijo, tai į juos šaudė akmenais, kelmiais ir tt. Čia lietuviškiems bolševikams labai netiko.

Trečias kalbėjo serž. V. Vaškus. Pasakojo kaip Lietuvos valdžia yra labai demokratiška, kaip ji kovoja su lenkais, kokia Lietuvos kariuomenė, kaip ji atrodo ir šiaip Lietuvos vaizdus... Tuom syk padaužus šnypstė, kaip žalčiai pakampėmis nežinodami ką daryt, nes matė, kad publika labai užganėdinta. Pabaigus kalbėti, ėmė duot klausimus. Kožnas apie savo vietas: kaimus, parapijas ir tt. Štai vienas atsineša kokį tai šlamštą. Sako, žiūrėkit kokie čia kiaušiniai ir tuoj ima visai indomauti apie tuos kiaušinius. Tuoj paaiškėjo, kad tai lietuviškai-žydiškos vištos padėti. Paaikškinama, kad tie kiaušiniai kur rasti ten ir geliuoja. Štai pasirodo ant pagrindų pirmininkas ir sako: "Aš uždaru vakarą, nes kalbėtojai meluoja." Tuom syk V. Vaškus pasistojęs ant pagrindu paklausė publikos: "Katrie esat užganėdinti šio vakaro prakalbomis, pakelkit rankas." Visi pakėlė. "Katrie prieš? Vos du. Tai matot Lowellio lietuviai kas jus valdo. Rodos jau laikas juos pasiųst, kur jiems vieta. Laikas sukrušt nariams. Ten Buvės.

VIETINĖS ŽINIOS.

AKUNEVIČIUS AUKAVO \$100.00 DEL VARGONŲ. Visiems gerai žinomas biznierių, graborius Petras Akunevičius pasizadėjo į vargonų fondą šimtą dolerių. Pinigus atiduos kaip tik bus reikalas.

Akunevičius yra pirmas pažadėjęs tokią gausią auką. Už tai tariame nuosirdų aciu, vardan šv. Petro parapijos.

Vargonų fondas kas kart kyla. Atsirado prakilnių parapijonų, kurie aiškiai supranta tą reikalą.

Komitetas.

L. D. S. 1-ma kuopa laikė savo susirinkimą 23 d. lapkr. Susirinkimas buvo gana gyvas ir rimtas. Į susirinkimą atsilankė didis skaitlis narių. Daugiausia buvo apkalbama vakarinės mokyklos reikalai. Delei pagerinimo, kad geriaus sutvarkyti vakarus pasimokymo, išrinko pagalbėjimui Z. Klapatauskui V. Savičkai ir S. Noreiką. Toliaus buvo raportai išduoti rengtos LDS. Sp. Savaitės. Pasirodė, kad gryno pelno liko \$87.67. Nutarta surengti vakarą išlaidoms mokyklos. Nutarta, kad kurie lankysis į vakarinius kursus, mokslas už dyką. Delei geresnės tvarkos manyta, kad užsi-statytų kancijos 50c. arba dolerį. Tas palikta ant kursų komisijos. Kaip pasibaigs mokykla, kiekvienam bus sugrąžinta jų pinigai. Nutarta kursus turėti kiekvieną ketvergą ir utarninką. Prasidės kiekvieną vakarą 7:30 val. Per susirinkimą įstojo į kuopą šios ypotos: Povilas Žukauskas, Jonas Naviekas, Petras Draugelis, Antanas Bukata.

Rep.

Gal kas žino. Prieš 12 ar 13 metų Bostone ar kur nors Massachusetts valstijoje bepročių name mirė Juozas Petro sūnus Pilkauskas. Kilęs iš Kauno rėd. Yra svarbus reikalas žinoti apie jo mirtį ir gauti jo mirties paliūdimą. Miesto ir valstijos rekorduose nerasta. Gal jis buvo po kitokia pavarde.

BUNTAUČIKAI GERŲ DARBŲ NEAPKENCIA!

"Sandaros" 47, nepasirašantis redaktorius patalpino savotiškai šleivą žaunijimą, būk tai "Darb." susibičiuliavęs su jo bendrais, norkiniais nezaležnikais. Todelei turi už garbę pranešti, kad "Darbininkas," spauzdindamas mokyklos apgarsinimus jokių reikalų neturėjo su jokiais nezaležnikais.

Tie apgarsinimai buvo daromi mokyklos reikalams ir tas visas darbas priklauso niekam kitam kaip tik Bostono Universitetui arba Univ. skyriui So. Bostono vakarinės mokyklos lietuviams įsteigtos ir man kaip to mokyklos direktoriui; o ne kokiems ten nezaležnikams, ar aišku?

Teisybė, nėra ką stebėtis, juk ponas N. karštas garbintojas išsigimstančių nezaležnikų ir Miekas aukuro. Ir be mano išaiškinimo visuomenė apie tai gerai žino.

Vietos ir apeliokės žmonės taip žino ir apie mane, kad esu griežtai priešingas tokiems nezaležnikams ir jokių bičiulių su jų judėjimu neturiu.

Studentas A. J. Jokubaitis.

A. L. R. K. Mot. Są-gos 13 kp. metinis susirinkimas bus 2 d. gruodžio Bažnytinėje salėje lygiai 7 val. Visos narės malonėkite priburti ir kurios esate skolingos malonėkite užsimokėti. Pirm. O. Jankienė.

WORCESTER, MASS.

L. R. K. Mot. Sąjungos 5-ta kp. 30 d. lapkr. rengia milžiniškas paskaitas ir prakalbas. Paskaitai laikys gerb. kleb. kun. J. J. Jankaitis, kalbės gerb. kun. J. Čaplikas, p-lė Jakubaitė iš New Haven, Conn., taip-gi kalbės žymi amerikone, veikeja svetimtaučių tarpe.

Šiuomi yra kviečiamos ypatin-gai moterys ir merginos nepraleiskite puikios progos, nes tai pirmos tokios paskaitos ir prakalbos yra rengiamos.

Kviečia Rengejos.

SANDARIEČIŲ SEIMAS.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Partijos 6-tas Seimas, kuris įvyko lapkr. 20, 21 ir 22 d.d. 1919, Waterbury, Conn.

Rašo: Juozas B. Šalimas, (Specijalis "Darb." Korespondentas.)

Kariuomenėje ilgai bebudamas veik jau buvau pamiršęs apie lietuvių organizacijų bei partijų seimus ir įvairios rūšies suvažiavimus. Turėdamas liuso laiko sutikau buti "Darb." korespondentu A. L. T. S. praėjusiam š. m. Seime. Organizacijos ar partijos Seimas yra it koks veidrodys, kuriame atspindi visi nuveikti darbai, įvairios užmačios bei intrigos manomos daryti ateityje. Tai štai kaip atspindi sandariečiai.

Organo stovis, skaitytojai, finansai ir nuostoliai.

Iš Centro Sekr. p. J. Kerdiejaus raporto.

Sandaroje narių pilnai užsimokėjusių... 722
Suspenduotų... 288
Viso narių... 1.010
Išbrauktų per metus... 178
"Sandara" turi pavienių skaitytojų... 497

"Sandaros" visas turtas, mašinos... \$6.851.38
Nuostoliai už 10 mėnesių \$2.534.55
Arba savaitėje... \$58.94
Čia yra dar kelios smulkios bilos nemokėtos, tarp kurių ir adv. F. Bagočiaus "kriksčioniška" bila už ginimą nuo kun. Bukaveckio užpildinėjimų... už tulą korespondenciją, tilpusią "Sandaroje" byla dar nepabaigta. Sekretorius sako kad jų padėjimas esąs labai blogas, nes "Sand." darbininkai, antras mėnuo negauna algų, nės išlas tuščias, o kas aršiausia, tai kad p. Prata-pas pranešė, kad "mortgage" apie \$2.300 būtų sugrąžintas tuė tuojaus po seimui, kitaip grasi-na teismu ir t. t. Toliau praneša Seimui, kad del stokos pinigų gresiantis "bankrutats" labai trukdė visokį veikimą. Čia pat pasirodo didelis pasipriešinimas ir aršius ginai tarp Sekr-Adm. p. J. Kerdiejaus ir Ižd. p. K. Jurgelino už išnuomojimą p. J. Koval Kavaliauskui "Sand." ofiso. Gi Kavaliauskas, apie kurį tiek daug "Sandaroje" buvo rašoma ir jo nuopelnai keliami padangė-na yra tas, kad J. Koval prižadė-jęs mokėti už "Sandarą" ir jos spaustuvę, turįs "listą" ant "spaustuvės" namo, duodąs brangius apgarsinimus į "Sandarą," kurie atsiduoda priešingumu Lie-tuvos Valstybės paskolai, kad J. Koval mirtinas priešas "Darb." ir jo skleidžiamo "klerikalizmo" etc. tec. p. J. Kerdiejus sako: "Visi So. Bostone kalba, kad p. Koval yra žydas, nors jis man nerodė. (ko?) Aš net klausiau 19 lapkr., š. m. "Ar Tamsta ištikrų-ju esi žydas?" Bet tas nesvarbu, tiek tegaliu pasakyti, kad dalykas labai supainiotas ir su juom reikės skaitytis. Mes kaip pirma išdavėme pusę ofiso taip ir dabar, tik ot visa tame kad — žydas nors aš negarantuojū."

Paaiškinimą duoda Ižd. p. Jurgelinas: "Iki pernai metų visai mažai apie Kavaliauską girdėjome, tik tada pradėjome skaityti "Sandaros" prieteliu, kada "Sandarai" paaukojo \$100. Bet nežu-rint į tai, aš su žydu nesutikau ir nesutiksiu!... Kada pradėjo jo straipsniai tilpti mūsų organe ir pamaciau kiek tuomi daroma blėdies liet. visuomenėje ir sukeliama trukšmo ir nesutikimo vietiniuose reikaluose, tada aš pasakiau p. J. Kerdieju: Kam Tu jo tokius šlamštus talpini?" Kerdiejus atsakė, kad jo straipsniai esą ap-mokami, formoje apgarsinimų po \$1.00 už eolį... Iš to viso pasirodo, kad "Sandara" liks Kavaliauskui, o mes žydo Bernai"... F. Živatkauškas pataria, kad p. Koval vardas, kaip "zydo" nebūtu minimas, kad nepaimtu mus už apikaklės...

Raporte apšvietos komisijos stipriai rekomenduojama, kad "Tautinės Sandaros" pranešimai kaip "mažos vertės" talpinami nebūtu. Pijus Norkus "Vien. Liet." redaktorius pastebėjo, kad "Sandara" pavirto laikraščiu vi-sų tik šmeižimui sau nepatinkamų narių ir tos pačios sriovės, ypač

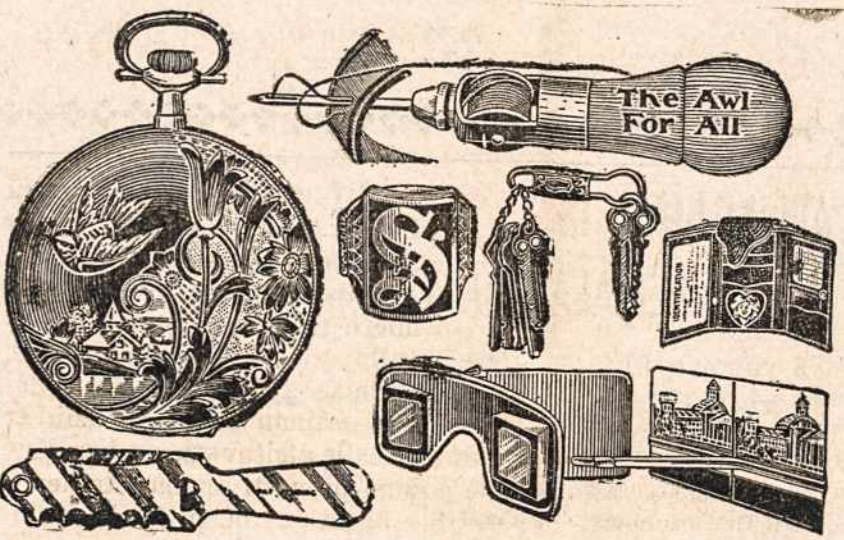
tas klyuva "Lietuvai" ir jos Redakcijos nariai vadinami "išga-moms." Vasiliauskas atsako, kad su "Lietuva" mes turime taip ly-ginai elgtis kaip ir su "klerika-lišku" laikraščiu... Ikišiol tilpę straipsniai turėjo būti aštresni. J. Strimaitis priduria, kad už "Lietuvoje" tilpusius Bridvaišio strai-psnius ne kas kitas kaltas, kaip tik drg. Norkus, buvęs "Liet." Red. ir esąs prasizengęs prieš A. L. T. S. principus... P. Norkus pareiškia, kad "San-

LIETUVIŲ DARBININKŲ SĄJUNGOS SPAUDOS SAVAITĖ. NUO LAPKRIČIO-NOVEMBER 30 IKI GRUODŽIO-DECEMBER 7 d., 1919. L. D. S. 8-ta kuopa rengia SVARBIAS PRAKALBAS LAPKRIČIO-NOVEMBER 30, 1919. BAŽNYTINĖJE SALĖJE, Windsor Street, Cambridge, Mass. Pradžia 7:30 val. vakare.

Šios prakalbos bus be galo svarbios. Jose bus plačiai išaiškinta darbininkų reikalai. Kalbės gerb. KUN. P. JUŠKAITIS, KUN. ŠVAGŽDYIS ir kiti žymūs kalbėtojai sveičiai. Be to bus įvairių pamarginimų. Žodžiu sakant, prakalbos bus žingėdžios ir svarbios.

SPECIALIS PASIULINIMAS TIK PER 30 DIENŲ.

NEIKUOMET LIGSIOL JUMS NETEKO MATYTI TOKIO PASIULINIM. Kodėl nepasinaudojus juomi? Mes turime tik 10,000 šitų laikrodžių šitam specialiam pasiulimui. Prie kitokių apytovų jus turėtumete užmo-kėti dvigubą kainą už laikrodėlį — o mes duodame jums visus kitus daktus DYKAI. Norėdam įsitikinti šituo specialiu pigumu, klauskite pas ką jus norite, o jus pamatysite, kad šitas laikrodėlis už \$10.95 čia yra tikrai ste-lėtinus.

Visa, kas jums reikia padaryti, tai pamatyti laikrodėlį ir jus sutiksime su tuo, kad tai yra didelis pigumas tąja kaina, kuria mes siūlome. Jis yra tokio jau didumo, kaip čia parodyta. Puikus tikri 21 akmeis viduriai įdėti į gražiai graviruotus antikutus viršus, dviejais uždengimais. Garantuo-jama 25 metams. \$50 laikrodėlis neduos jums didesnio patenkimo. Mes užtikiname, kad jis patiks visiems draugams. Jums bus gražu net į Europą nuvažiuoti su juo. Jus, pamatę šitų puikų laikrodėlių, sutiksime su tuo, kad tai yra pigu tąja kaina, kuria mes siūlome. Dovanos, kurios bus duodamos per ateinančius 30 dienų yra tokios:

- 1. Automatinė yla, suvanti į ten ir atgal kaip mašina. Perduria per storiausią siūsnį. Siūlas įsiveria automatinai.
- 2. Sernolė. Tikros šikšnos. Yra skyriai popieriams, smulkiems pin-gams, pažinimo korta, kalendorius ir t.t.
- 3. Pagerintas stereskopas. Vėliausias modelis, kuris padidina vaizdus iki natūralio didumo.
- 4. Automatinis kirptuvus plaukams. Galį nusikirti sau plaukus taip lengvai, kaip ir susukuoti. Atsisėnis už laikrodėlį į trumpą laiką.
- 5. Rinkutė raktams. Laikys visam amžiu.
- 6. Sigetinis žiedas. Patuoktuotas. Garantuojamas 10 metų. Su jusų vardo raifėmis.

Nesiskų jokių pinigų už laikrodėlį. Tik iškirpk kuponą žemiau. Indėk 35c. persiuntimo lėšų padengimui ir pasiųsk jį mums ŠLANDIEN. Užmo-kėk \$10.95, laiškanėšiu kuomet laikrodėlis ateis. Visa kas jums reikia pasiųsti su užsakymu, tai 35 centus siuntimui. Kitus ne Suv. Valstijoje reikia pinigai slūsti su užsakymu. Pasinaudok šituo pasiūlynimu. Kainos pakils. Siųsk savo užsakymą ŠLANDIEN. Nepraleisk šitos didelės progos.

UNION SALES CO., GARANTUOJAMAS KUPONAS — GERAS TIK 30 DIENŲ. Union Sales Co., Dep. 414, 747 N. Lincoln St., Chicago.

Gergiamieji! Indedu 35 centus siuntimo lėšoms, už kuriuos malonėkite prisiųsti man jusų 21 akmečiu laikrodėlį. Taipgi prisiųskite man savo dovanas. Aš užmokėsiu laiškanėšiu \$10.95, kuomet jis ateis. Aš siunčiu jums šitą užsakymą tuojaus, kad gavus jusų dovanas. Aš išmėginu jusų laikrodėlį per 10 dienų. Jei man nepatiks, tai aš sugrąžinsiu jį su jusų dovanomis ir jus man sugrąžinsite pinigus.

Vardas... Adresas...

EKSTRA!!

Šiuomi laikome sau už pareigą visiems gerbiameis savo draugams ir remėjams pranešti, jogei pinigų siuntimas Lietuvon susi-stabdo iki vėlesniam bei tolesniam pranešimui. Meldžiamieji tuom tarpu nesiųskite kol mes vėl nepranešime.

Su aušta pagarba, CENTRALIS BENDRAS LIETUVIŲ BANKAS, 32-34 CROSS ST., BOSTON, MASS.

dara" ne tik šmeižia sau nepatin-kamus žmones, bet stačiai prasi-zengia prieš laikraštinę etiką, nes pv. toks atsakymas, kad ir p. J. Bielskiui neatleistinas kad būtų ir kriminalistas!... "Sandaros" red. K. Norkus atsakydamas ant visų užmetinėjimų teisinosi, kad drg. tokią kritiką labai mėgstą ir yra "ideališkiausias" laikraš-tis. O toki protestai kaip Chiea-gos bei "Liet." redakcijos kp. tai nieko nereiškianti, nes toje kp. priklauso šeši daktarai, o rasti-tinkas rašyti nemokąs, vien e-sąs "gramotnas". Jie mus remia vien protestais. V. K. Račkaus-kas sako, kad su taktika kaip

ten nebutų, bet talpinti tokį di-delį apgarsinimą ant pirmo puslę-pio, kaip kad ir šiame seiminia-me numeryje tai nei šis nei tas.

Štai Dr. J. Šliupo paveikslas ir ten pat "blogi kiaušiniai." Ker-udiejus atsako, kad visa tai nus-palaiko ant pavirsaus... Delei ta-

ten nebutų, bet talpinti tokį di-delį apgarsinimą ant pirmo puslę-pio, kaip kad ir šiame seiminia-me numeryje tai nei šis nei tas.

LIETUVIŲ MAŠINISTŲ IR MECHANIKŲ B-VĖ.

JONAS KARPAVIČIUS, geriausių plūgų išdirbėjas, padaręs išradimą ir už-patentavęs jį. J. Karpavičius yra narys Lietuvių Mechanikų B-vės.

Pranešimas.

Šiuomi pranešam, kad mes atidarėme dirbtuvę, kur išdirbsime visokias mašinas, savo išradimus. Taip-gi, jeigu kas turite kokius išradimus prisiųskite mums, o mes išdirbsime ir patobulinsime. Taisome inžinus prie BOFŲ, AUTOMOBILIŲ, VISOKIŲ MAŠINŲ ir įrankius reikalingus išdirbystėms.

Lietuvių Mašinistų ir Mechanikų Bendrovės Dirbtuvė. 687 — 5th St., So. Boston, Mass. OFISAS: 332 Broadway, So. Boston, Mass. Tel. S. B. 253-M.

SERGANTI ŽMONĖS!

LEISKIT MAN Į JUS PRAKALBĖTI

Kam kentėti savaites, mėnesius gal ir metus KRONISKOMIS NER-VŲ arba kitokią UZSISENEJUSIA LIGA, kad galite buti išgydomi. Ateikite aš išegzaminuosiu dykai ir pasakysiu kaip aš galu jums pa-dėti. Jeigu ikišiol niekas negalėjo, ir nusibodo mokėti gydytojams ir ligonbučiams, ir nusinęjęs esi, kad jau neišgyst. Nepasiduok, bet ateik aš suteiksiu patarimus dykai. Aš turiu suvirš 26 metų praktikos medicinoje ir gydyme, skaudžių, kroniškų, neaiškių ir komplikuotų ligų — jums mano praktikavimas gali pagelbėti, nes aš pats ypatingai išegzaminuosiu jus kiekvieną sykį. Neatideliokite ir nebijokite ateiti ir pasiūnekėti su manimi, nes aš patariu ir egzaminuoju veltui. Jeigu sergi, esi silpnas, nervuotas, nuvargęs, nelauk ilgai, bet pasiru-pink gauti gerą gydymą. Ligos niekadės nestovi, bet visados plečiasi ir niekadės pačios nepranyko.

PERSERGĖJIMAS LIGONIAMS IR APVILTIEMS. NEGAISINKITE DAUGIAU LAIKO ARBA PINIGŲ EXPERIMENTUODAMI.

Jei kentį pilvo, vidurių arba jaknų ligoms, nežlebciojimo, dispepsijos, remus, prietvarių etc. Jei turi rumatizmą, seiaticą, skaudančius arba subrinkusius sąnarius, skausmus galvoje, inkstų arba puslės skausmus arba galvos sukimą, šalčius galvoje, nosyje arba gerklėje, pasitark su manim dykai, atlik tą dabar, atlik tą dabar.

AŠ NESPĖJU DIAGNOZŲ. — AŠ NE ESPERIMENTUOJU.

Kada reikalinga išegzaminuoju KRAUJĄ, SEILES arba vidurius. Aš visados vengiu klaidos diagnoze arba gydyme kada matau reikala, var-toju elektrikos įtaisus įleisti į kraują įvairių kraujovandenų ir bakte-rijų, kurias vartoja geriausi gydytojai Syrgenai ir ligonbučiai čia ir Europoj. Aš užbaigiau augsčiausią Medicinos Kolegiją ir Universitę-tų šioj šalyj ir praktikavau suvirš 26 metus medicinoje ir chirurgijoj, gydyme kroniškų, nervų ir užtrauktų ligų. Jei ateisi pas mane gydy-ti arba patarimo aš jums pasakysiu kaip galu jums palėti. Jeigu aš matysiu, kad negalū pagelbėti, pasakysiu.

Vėl aš patariu tamstoms nelaukti ilgai ir neleisti pinigų. Jei ser-gate, nelaukite vienuoliktos valandos, nes gali buti pavėlu. Ekza-minas dykai.

DOCTOR MORONEY

673 WASHINGTON, ST. (arti Boylston St.) BOSTON, MASS. Ofiso val.: nuo 9 A. M. iki 8 P. M. Nedėliomis nuo 10 A. M. iki 2 P. M.

ten nebutų, bet talpinti tokį di-delį apgarsinimą ant pirmo puslę-pio, kaip kad ir šiame seiminia-me numeryje tai nei šis nei tas.

LORNA DOONE... NATIONAL BISCUIT COMPANY... 687 Union Street, Boston, Mass.

LIETUVIŲ MAŠINISTŲ IR MECHANIKŲ B-VĖ.

DR. F. MATULAITIS

Gydo visokias ligas. Piskirta akiniai. Valandos: 1-3 ir 7-8 P. M. 17 Millbury St., Worcester, Mass.

LIETUVIS DANTISTAS

DR. M. V. CASPER (Dr. M. V. Kasparavičius) 425 Broadway, So. Boston, Mass. Tel. So. Boston, 27. Ofiso valandos: 10-12:30 ryte, 1:30-6 ir 6:30-9 P. M. Nedėliomis 1-3 P. M.

DR. J. JONIKAITIS

Chirurgas ir Gydytojas. 495 E. Broadway, S. Boston. Valandos: Nuo 9 iki 11 ryte, nuo 1 iki 3 po pietų, nuo 7 iki 9 vakare.

PIRMOS KLESOS DANTISTAS

Dantis ištraukiami ir pri-pildomi visia be skausmo, su geriausiais prietaisais, su nau-jų išradimų. Visą darbą gvarantuojame. DR. W. T. REILLY 469 Broadway, S. Boston, Mass. PRIE DOCHESTER ST. Valandos: Nedėliomis Nuo 9 val. ryta nuo 10 val. ryta iki 8 val. vakare iki 4 val. vak.

DR. JOHN MACDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir lietuviškai. Ofiso valandos: Rytis iki 9 val. Popietį 1 iki 3 vakarais 6 iki 9. 536 Broadway, So. Boston.

Dr. J. H. Staknevičius

276 New York Ave., kamp. Tyler St. Newark, N. J. Ofiso valandos: 9-11 AVYTE TELEFONAS 9268 1-3 PO PIETU Market 6-8 VAKARE

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa. Lietuvis Daktaras ir Chirurgas. Ofiso Valandas: Nuo 9 rito iki 5 po pietu Vakaras, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M. Nedėliomis iki 4 po pietu.

JUS GALITE SULAIKYTI PLAUKU SLINKIMA.

Dermafura sulaukia plenkų slinki-mą, pralina pleiskaną, niežėjimą, odos galvos, augina plaukus priduo-da ma jėms reikalinga maista. Dermafura padarys kad Jusų plau-ka bus tankus švelnus ir skaitus. Oda Jusų galvoje bus tyra, pleis-kanos išnyks ant visados ir plauka nesilins daugčiau. Reikavimams prisiųsime Jums pa-tį suvis dykai išbandymui sampala. Prisiųskite 10c. stampomis persiun-timo lėšų, gausi išbandymui dežiute Dermafuros ir brošūra.

ARGIL SPECIALTIES CO.

Box 37, Philadelphia, Pa.